

UNGDOM I DISTRIKTENE KUNNSKAPS- STATUS

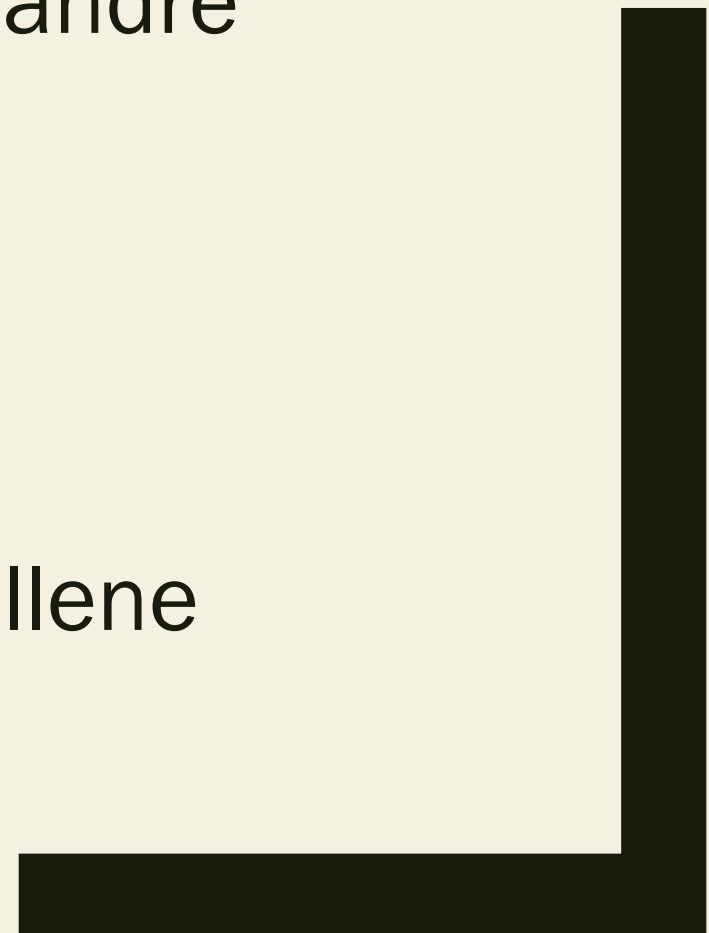
Distriktssenterets
webinar om ungdom i
distriktene,
14. oktober 2020

Johan Fredrik Rye,
Norges teknisk-
naturvitenskapelige
universitet (NTNU)

1) Er det forskjell på å være ung i distrikts-Norge sammenliknet med andre steder?

2) Hva er i så fall de viktigste forskjellene? Og hva er likheter?

3) Hva er de sentrale kunnskapshullene på feltet?

Utgangspunkt: Gjennomgang av publisert samfunns-
vitenskapelig forskning om distriktsungdom siste tiår

- Men veldig lite å finne!
- Forskes lite/mindre på ungdom i distriktene
- Mer om 'Oslo' enn resten av landet

Farriuga (2017) Det urbane som det vanlige, som norm,
og som ideal - ikke minst i ungdomsforskningen

'... perspectives on youth
have reflected a particular
geography of knowledge
which privileges the urban
metropole'

Farriuga, D. og Wood, B.E.
(2017): Youth and Spatiality:
Towards Interdisciplinarity in
Youth Studies. *Young - Nordic
Journal of Youth Research*
25(3)

ER DET ANDERLEDES Å
VÆRE *UNG I*
DISTRIKTENE?

 Bildet kan ikke vises.

Bygdafest i Rudsbygd 26. august 2017

i lagerhallen ved
Rudsbygd Steinbrudd

Cannel Coal Miners
(blues/swing)

Salg av mat og kaffe
eget drikke må medbringes

CC kr 150,-

(kontant/vipps/kort)

Dørene åpnes kl 20

Bygdafest i Rudsbygd

aldersgrense 18 år

Petter Northug inn til sprintgull under VM i Falun 2015. Foto: NordicFocus.

Petter Northugs karriere

– Grunnet hans eksplosive spurtegenskaper ble han siden en fast

Ungdata

Over 630 000 elever på ungdomskoletrinnet og videregående skole har deltatt siden 2010

Spørsmål om foreldre og venner, skole, lokalmiljø, fritidsaktiviteter, helse og trivsel, rusmiddelbruk, risikoatferd og vold

Ledes av NOVA, Storbyuniversitetet

Påstand	Prosent som svarer...	Sogn og Fj.	Finnmark	Norge
'Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med lokalmiljøet ditt?'	'Svært fornøyd' eller 'litt fornøyd'	72	57	68
'Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med helsa di?'	'Svært fornøyd' eller 'litt fornøyd'	73	65	70
'Tenk på områdene rundt der du bor. Hvordan opplever du at tilbudet til ungdom er når det gjelder kollektivtilbudet (buss, tog, trikk eller lignende)?'	'Svært bra' eller 'nokså bra'	45	38	61
'Hvor mange ganger har du tatt med deg varer fra butikk uten å betale det siste året (de siste 12 måneder)?'	'Minst én gang'	7	8	10
'Hvor mange ganger har du brukt hasj/marihuana/cannabis det siste året (de siste 12 måneder)?'	'Minst én gang'	2	3	4
'Jeg trives på skolen'	'Helt enig'	69	51	62
'Tror du at du vil komme til å ta utdanning på universitet eller høyskole?'	'Ja'	53	54	61
'Tror du at du vil komme til å få et godt og lykkelig liv?'	'Ja'	74	65	71

Kilde: Ungdata (NOVA, Storbyuniversitetet)

Påstand	Prosent som svarer...	Sogn og Fj.	Finnmark	Norge
'Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med lokalmiljøet ditt?'	'Svært fornøyd' eller 'litt fornøyd'	72	57	68

Kilde: Ungdata (NOVA, Storbyuniversitetet)

Statistisk sentralbyrå - eksempler

Finnmark, Troms og Nordland har flest elever med spesialundervisning (10,0, 9,9 og 9,6 prosent).

Finnmark har den høyeste abortraten for kvinner mellom 15 og 19 år: 10,8 aborter per 1000 kvinner.

Færre distriktskommuner har egen helsestasjon for ungdom

Oslo har størst andel barn i lavinntektshusholdninger, mens Finnmark har den sterkeste økningen.

TEMA: UTDANNING

Distriktsungdom sliter med utdanningen

Større frafall i videregående skole

Færre tar høyere utdanning

Nord/sør-dimensjon som samspiller med distrikt/periferi-dimensjonen

Kompliserte årsaksammenhenger: Strukturelle føringer, personlige 'valg'

Lie, I., M., B., Ness, C., Nygaard, V., & Rønbeck, A. E. (2009). *Bortvalg og gjennomstrømming i videregående skole i Finnmark. Analyser av årsaker og gjennomgang av tiltak*. Alta, Norway: Norut.

Markussen, E. (2016). De' hær e'kke nokka for mæ. Om hvorfor så mange ungdommer i Finnmark ikke fullfører videregående opplæring. I K. Reegård & J. Rogstad (red.), *De frafalne. Om frafall i videregående opplæring* (s. 154-172). Oslo: Gyldendal Akademisk.

The image features a solid yellow background. Two thick, black L-shaped brackets are positioned on the left and right sides. The left bracket starts at the top left and extends downwards and then horizontally to the right. The right bracket starts at the top right and extends downwards and then horizontally to the left. In the center of the page, the text "TEMA: FLYTTING" is written in a bold, black, sans-serif font.

TEMA: FLYTTING

Distriktsungdom flytter (ut av distriktene)

Forventning om at man må flytte ut av bygda
('The mobility imperative')

Man *må* flytte ut av bygda hvis man skal få
høyere utdanning

"The analysis of the settlement patterns and migration careers indicates that the majority of the young adults, both male and female, did not migrate. Rather, the flow of migrants was created by a minority within the studied population."

Pedersen, P. (2013)
Applying longitudinal statistics in migration analysis: A case study of migration among young adults in Northern Norway, *Norsk Geografisk Tidsskrift - Norwegian Journal of Geography*, 67:5, 295-303,

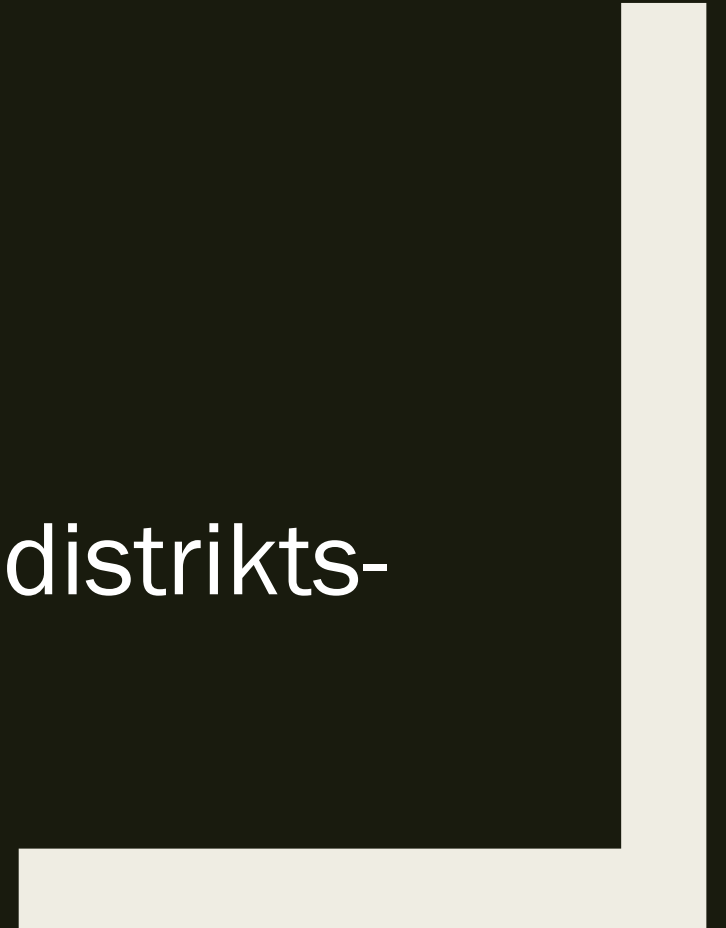
Det 'lønner' seg å flytte fra
bygd til by - men gevinsten
avhenger av foreldrenes
sosiale bakgrunn

Rye, J.F. (2006)
Geographic and social
mobility. Youth's rural-to-
urban migration in
Norway.
Doktorgradsavhandling,
NTNU (også jf
Pedersens arbeider)

Hva påvirker bosetingsvalg?

- arbeidsmarked
- boligmarked
- familie, sosiale nettverk
- livskvalitet

Vet mye generelt, mindre om norsk distrikts-
ungdom spesielt

FIRE KONKLUSJONER

1:

Jo det er viktige ulikheter mellom ungdom i distriktene og sentrale strøk

Noen av forskjellene er *horisontale*
- forskjellighet, mangfold

Andre forskjeller er *vertikale*
- ulikhet i ressurstilgang og makt
- marginalisering

2:

Men forskjellene er kanskje ikke så store?

Likhetstrekkene mer fremtredende enn forskjellene?

Bli distriktsungdommene som byungdommene?

Hompland: 'Nasjonal homogenisering'

3:

Samtidig som større mangfold innad blant distriktsungdommene

Hompland: 'Lokal heterogenisering'

4:

Mye upløyd forskningsmark!

Men mye inspirasjon og kunnskap å hente fra samfunnsdebatten, og lite tyder på at distrikt/sentrum-dimensjonen blir mindre uaktuell i årene som kommer, *spesielt ikke for ungdom*